

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IX. Corollaria præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

57 Aliud etiam inter gratiam habitualement & gratiam unionis reperitur discrimen, propter quod humanitas Christi non potest peccare etiam in sensu divilo, seu peccato excludente gratiam unionis, sicut iustus potest peccare peccato mortali expellente gratiam habitualement: Nam gratia habitualis non immobilizat hominem in bono, bene tamen unio hypostatica, quia ut supra annotavimus, per unionem hypostaticam humanitas Christi conjungitur immobiliter primæ regulæ rectæ operationis, scilicet Deo, multoque perfectiori modo quam beati, per visionem beatificam: cum ista unio sit accidentalis, illa verò substantialis.

58 Obijciens tertio: Subsistentia Verbi Divini, ut unita humanitati, non immutat modum intrinsecum operandi illius: Sed humanitas de se est indifferens in actu primo ad peccandum: Ergo etiam ut unita Verbo retinet talem indifferentiam, subindeque proximam & expeditam peccandi potentiam. Minor patet, Major verò, in qua est difficultas, sic ostenditur. Subsistentia Verbi Divini unita humanitati, non est principium operandi, cum habeat rationem puri termini respectu illius: Ergo non immutat illam in ratione operativæ, nec per consequens modum intrinsecum operandi illius.

59 Respondeo negando Majorem, nam modus in se operandi voluntatis creatæ, est cum indifferentia exercitii & specificationis: licet autem subsistentia Verbi non determinet voluntatem humanam Christi quoad exercitium, determinat tamen illam quoad specificationem ad bonum, ac proinde immutat modum intrinsecum operandi humanitatis, impediendo indifferentiam specificationis. Ad probationem in contrarium, distinguo Antecedens: Subsistentia Verbi Divini unita humanitati, non est principium operandi, ut principium quo, concedo Antecedens: ut complementum principii quo operativi, & constituens principium operans quod, nego Antecedens & Consequentiam; cum enim ad operationem concurrat non solum principium quo, sed etiam complementum illius, & principium quod, consequens fit ut subsistentia Verbi complens humanitatem, quatenus operativam, possit illam in ratione operativæ immutare, non positivè illam elevando ad altiores operationes, nec illam determinando quoad exercitium, sed impediendo ne peccet eamque determinando quoad specificationem.

S. IX.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

60 EX dictis colligitur primò, non solum implicare humanitatem Verbo unitam peccare actualiter, sed etiam esse in peccato habituali.

Patet hoc corollarium ex supra dictis: In primis enim sicut à peccato actuali homo denominatur peccans, ita ab habituali denominatur peccator: Sed humanitati assumptæ seu Christo ut homini, non minus repugnat denominari peccatorem, quam peccantem, ut ex supra dictis constat: Ergo non minus implicat Christum in se peccato habituali, quam committere peccatum actuale.

Secundò, Peccatum actuale & habituale sunt ejusdem speciei, & eosdem præstant effectus, ut docetur in I. tractatu de peccatis: Ergo cui repugnat peccatum actuale, habituale etiam necessario repugnare debet.

Tertio, Peccatum habituale necessario suppo-

nit peccatum actuale præteritum, & mortale in anima perseverans: Ergo si peccatum actuale repugnet essentialiter humanitati Verbo unitæ, peccatum etiam habituale illi essentialiter repugnare debet.

Denique, Humanitas Christi ex unione Verbum, redditur infinite sancta, & Deo unione grata & accepta: Sed implicat unum & idem subjectum esse infinite sanctum, ac Deo unione gratum & acceptum, & simul esse infectum peccato habituali, cum tale peccatum reddat animam immundam, & Deo invisam ac aversam: Ergo implicat humanitatem Verbo unitam, esse infectam peccato habituali.

Colligitur secundò, unionem hypostaticam, non solum cum peccato gravi, quale est mortale, sed etiam cum culpa levi, qualis est venialis esse impossibilem: Nam peccatum, leve non facit cum Deitate ut infinite sanctificante: Sed gratia unionis infinite humanitatem sanctificat: Ergo cum culpa etiam levi impossibile est. Minor patet ex dictis supra disp. 11. Major verò, quæ est difficultas, ostenditur primo. Deitas infinite humanitatem sanctificans, reddit illam infinite gratam Deo, & obiectum dignum complacentiæ divinæ infinitæ: Sed implicat esse dignum complacentiæ infinitæ, & esse in peccato levi, cum tale peccatum constituat subjectum cui inest dignum aliqua displicentiæ Dei: Ergo implicat leve peccatum cum Deitate ut infinite sanctificante componi.

Secundò, Deitas ut sanctificans infinite, constituit humanitatem dignam gloriæ ut statim conferendæ, peccatum autem leve reddit indignum cui inest dignum dilatione gloriæ, & indignum gloriæ ut statim conferendæ: Sed implicat simul esse dignum gloriæ ut statim conferendæ, & indignum collatione gloriæ statim, non minus quam esse dignum & indignum gloriæ absolute: Ergo idem quod prius.

Tertio, Deitas ut infinite humanitatem sanctificans, præstat illi sanctitatem quæ major est Deum esse nec intelligi potest: Sed sanctitas essentialiter pugnat cum peccato levi, major est sanctitas cum solo peccato gravi essentialiter pugnat: Ergo Deitas ut infinite humanitatem sanctificans, essentialiter cum peccato levi pugnat, & cum ipso impossibile est.

Dices, Gratia habitualis non opponitur essentialiter peccato veniali, sed potest simul existere cum illo: Ergo & gratia unionis. Antecedens est certum de fide, dantur enim in homine plura peccata venialia, juxta illud, *sepius in die cadit iustus*. Consequentia verò probatur ex paritate rationis.

Respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem, plures enim sunt rationes discriminis. Prima est, quia ad exclusionem minoris malitiæ, requiritur major sanctitatis perfectio: sanctitas autem quæ est à gratia unionis, infinite excedit sanctitatem quæ est à gratia habituali, tum quia prima est substantialis, altera accidentalis. Tum etiam, quia gratia habitualis est solum diminuta quedam & imperfecta divinæ naturæ & sanctitatis participatio: per gratiam verò unionis fit communicatio totius Divinitatis, & totius sanctitatis divinæ, unde passim docent SS. Patres disp. 2. art. 1. resoluti, fuisse Christi humanitatem delectatam totius Divinitatis unguento: quare licet gratia habitualis non opponatur essentialiter peccato veniali, bene tamen gratia unionis.

Secunda, quia gratia unionis (ut supra dicebamus) reddit humanitatem Christi dignam gloriâ ut statim conferenda: gratia autem habitualis non præstat dignitatem ad gloriâ ut statim, sed suo tempore conferendam: unde licet prima gratia essentialiter opponatur peccato veniali, quod reddit dignum dilatione gloriâ, non tamen secunda.

Tertia, quia gratia habitualis non constituit obiectum dignum omni complacentiâ divinâ, sed aliquâ, nempe amabili, cum qua peccatum veniale stare potest: gratia verò unionis reddit humanitatem Christi dignam omni complacentiâ divinâ, juxta illud Matth. 17. *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene complacuit*: implicat autem esse dignum omni complacentiâ divinâ, & affectum peccato veniali, cum illud constituat subiectum cui inest dignum aliquâ displicentiâ Dei.

Colligitur tertio: Quod etiam si humanitas Verbo unita traxisset ex Adamo originem per seminalem propagationem, non contraxisset, nec potuisset contrahere peccatum originale.

Probatur manifestâ ratione: Ut enim peccatum originale contrahatur in instanti generationis, oportet ut in illo instanti non sit formati peccato essentialiter opposita: Sed quamvis humanitas Christi formaretur medio semine virili, & consequenter traheret ex Adamo originem secundum seminalem rationem, dummodo tamen in eodem instanti Verbo Divino uniretur, esset in instanti generationis Christi, forma incompatibilis cum peccato originali, nempe gratia substantialis unionis, quâ non minus pugnat cum peccato originali, quam cum peccato actuali & habituali: Ergo nec contraheret nec posset contrahere peccatum originale.

Dices, D. Thomas hic art. 1. ad 2. & infra qu. 31. art. 1. ad 3. docet ideò non fuisse in Christo peccatum originale, quia Christus non fuit in Adamo secundum seminalem rationem, hoc est quia non descendit ab illo medio semine virili. Eandem rationem assignant SS. Patres, præsertim Augustinus lib. 10. de Genesi ad litteram cap. 1. & his verbis: *Et quia incoquinatus illo utero Virginis, cuius caro etiam si de peccati propagatione venit, non tamen de peccati propagine concepit; tunc ipsum quidem corpus Christi ea lex severit in utero Mariæ, quæ in membris posita corporis mortis, reputat legitimum, &c.* Proinde corpus Christi, quamvis ex carne femina assumptum est, quæ de illa carnis peccati propagine concepta fuerat, nec ipsa caro peccati, sed similitudo carnis peccati. Item Petrus Cellensis:

Venit Dei Filius natus ex Virgine absque fermento culpe, & tulit de massa humane nature solummodo farinam incorruptæ carnis, non fermentum, seu sumentum originalis peccati. Cribro namque spiritus sancti ventilavit sursum iniquitatis & sacrosancta carne concepta in utero, & de utero Virginis. Consente ergo SS. Patres, quod si Christus ex Adamo traxisset originem, medio semine virili, fuissetque proinde in eo secundum seminalem rationem, contraxisset originale peccatum.

Sed nego Consequentiam: Negatio enim essendi in Adamo secundum seminalem rationem, est quidem causa sufficiens non contrahendi peccatum originale, juxta ordinem de facto constitutum à Deo, secundum quem soli illi contrahunt peccatum originale, qui descendunt ab Adamo, medio semine virili, non tamen est causa adequata & unica illud non contrahendi,

cum possit, suppositâ etiam illâ continentia, ejus contractio impediri per formam illi essentialiter oppositam, ut jam diximus. Quando verò D. Thomas & alii SS. Patres citati docent ideò non fuisse in Christo peccatum originale, quia Christus non fuit in Adamo secundum seminalem rationem, assignant rationem sufficientem ad excludendum peccatum originale à Christo, sed non excludunt aliam rationem, quâ nostrum corollarium probavimus.

ARTICULUS II.

An in Christo fuerit vel potuerit esse fomes peccati?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ, & vera eligitur.

Suppono primò contra Durandum, fomitem peccati non esse ipsum appetitum secundum se sumptum, & secundum suam naturam, sed ut connotat privationem subjectionis ad rationem, ex defectu originalis justitiæ provenientē.

Pater hæc suppositio primò quia in Adamo in statu innocentia non fuit fomes peccati, nec in beatis manet: Sed fuit in Adamo in statu innocentia, & in beatis post resurrectionem erit appetitus sensitivus, quantum est de se inclinans in objecta sensibilia: Ergo fomes peccati non consistit in appetitu sensitivo, secundum se sumpto, & ut in objecta sensibilia inclinante.

Secundò, Tridentinum sess. 9. decreto de peccato originali docet quod fomes dicitur peccatum, quia à peccato est, & in peccatum inclinans: Sed si consisteret in appetitu sensitivo, ut de se in objecta sensibilia inclinante, effectus peccati originalis non esset, quandoquidem conveniret in statu innocentia ante peccatum: Ergo non consistit in appetitu sensitivo secundum se sumpto, & ut in objecta sensibilia inclinante.

Tertio, Idem Concilium ibidem ait, fomitem in renatis relinqui ad agonem: At si esset ab appetitu sensitivo indistinctus, nihilque illi superadderet, falsum esset ad agonem relinqui, sed ideò renatis conveniret, quia à natura sensitiva separari non posset: Ergo fomes non est solus appetitus sensitivus secundum suam inatam inclinationem, sed ut connotat privationem subjectionis ad rationem, ex defectu seu privatione justitiæ originalis provenientem.

Scio quosdam existimare fomitem peccati importare aliquam qualitatem morbidam, ad quam ipsi appetitus sensitivo, & augmentem inclinationem ejus ad bona sensibilia, quam ex fibilo serpentis in eo productam afferunt: sed hæc sententia communiter à Theologis rejicitur, & impugnat iisdem rationibus, quibus in Tractatu de peccatis ostendimus, peccatum originale in simili qualitate non consistere.

Suppono secundò: Fomitem peccati posse considerari dupliciter, videlicet in actu primò, id est secundum quod dicit potentiam ad habendum actum rationi disformem; & in actu secundo, ac secundum quod dicit actum ipsum rationi contrarium; & de utroque in præsentem esse questionem, & dubitari utrum in Christo existat, vel existere possit, saltem de absoluta Dei potentia. His præmissis,

Prima sententia, seu potius error, fuit Theodori Mopsue-

Diff. 7.
art. 3.
67